

Turecko základné informácie

Rozloha: 783 356 km²

Počet obyvateľov: 87,9 milióna ob.

Hustota obyvateľstva: cca 112 obyv./ km²

Hlavné mesto: Ankara

Najväčšie mesto: Istanbul

Prezident: Recep Tayyip Erdoğan

Viceprezident: Cevdet Yılmaz

Úradný jazyk: turečtina

Mena: Turecká líra (TRY)

Náboženstvo: Islam

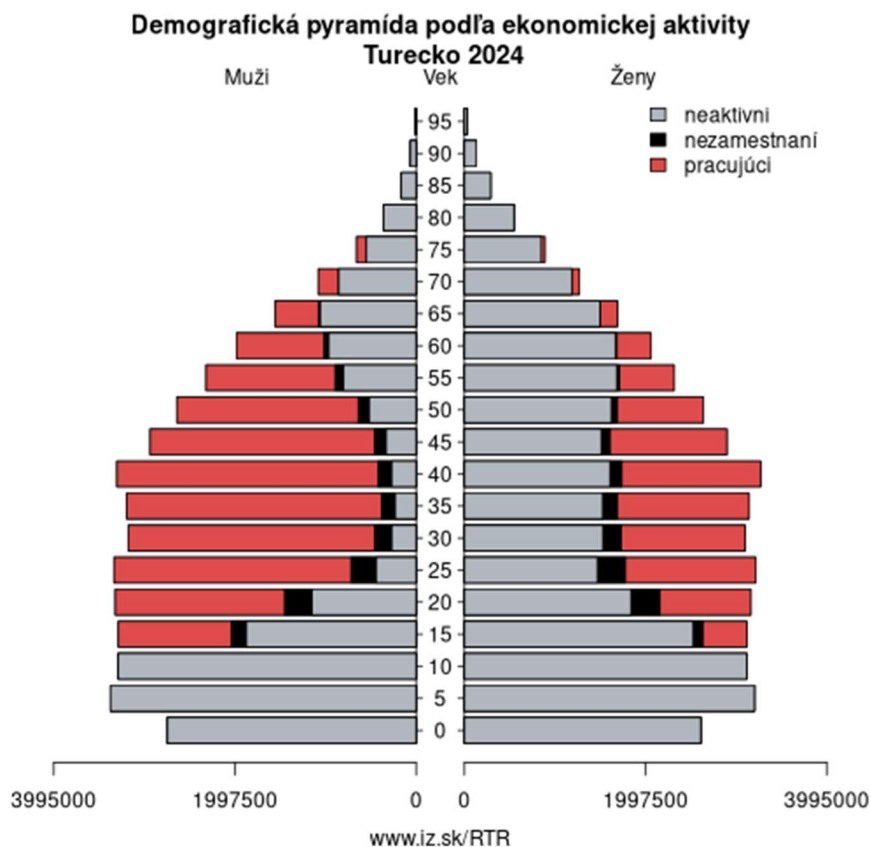
Štátne zriadenie: republika

Vznik: 29.10.1923

Najvyšší vrch: Ararat (5137 m n. m.)

Telefónna predvoľba: +90

Časové pásmo: UTC+3

Poľnohospodárstvo

Turecko je svetovým lídrom v produkcii niekoľkých plodín:

- *Lieskové orechy*: Produkujú približne 70 % svetovej produkcie. Väčšina putuje do firiem ako Ferrero (na výrobu Nutelly). Hlavná oblasť: pobrežie Čierneho mora (mesto Ordu).
- *Sušené marhule*: Mesto Malatya je "hlavným mestom marhúľ" na svete.
- *Figy a hrozienka (Sultánky)*: Dominujú svetovému trhu, najmä v oblasti Egejského mora (Izmir).

2. Rastlinná výroba

- *Bavlna*: Turecko je jedným z najväčších producentov, čo poháňa ich obrovský textilný priemysel.
- *Tabak*: Tradičný exportný artikel (východné a egejské oblasti).
- *Čaj*: Pobrežie Čierneho mora (oblasť Rize) je jediné miesto, kde sa v Turecku pestuje čaj. Turci sú jeho najväčší spotrebitelia na svete na hlavu.
- *Obilniny*: Pšenica a jačmeň sa pestujú hlavne v centrálnej Anatólii (okolie Konye), ktorú volajú „obilnica Turecka“.

3. Živočíšna výroba

- *Ovce a kozy*: Keďže veľkú časť vnútrozemia tvoria stepi a pastviny, chov oviec a kôz je dominantný.
- *Angorská koza*: Pochádza z okolia Ankary (kedysi Angora) a produkuje vzácnu vlnu – mohér.
- *Hovädzí dobytok*: Chová sa skôr na vlhkejšom východe a severe krajiny.

4. Moderné projekty (Projekt GAP)

Je to obrovský systém priehrad a zavlažovacích kanálov na riekach Eufrat a Tigris.

Premenili ním suchú polopúšť na úrodnú pôdu, kde sa dnes vo veľkom pestuje bavlna a ovocie.

□ *Pestovateľské oblasti*:

o Egejské a Stredozemné more: Citrusy, olivy, bavlna, hrozno.

o Čierne more: Lieskovce, čaj, tabak.

o Stredná Anatólia: Pšenica, cukrová repa.

o Juhovýchodná Anatólia: Bavlna, pistácie.

Nerastné suroviny

1. Energetické suroviny

- Lignit (hnedé uhlie): Vysoká domáca produkcia, kľúčové pre tepelné elektrárne.
- Zemný plyn: Nové veľké náleziská v Čiernom mori (snaha o energetickú nezávislosť).
- Ropa: Obmedzené zdroje, nutnosť dovozu.

2. Rudy a kovy

- *Bór*: Turecko je svetová jednotka (viac ako 70 % globálnych zásob). Využitie: sklo, keramika, hnojivá, raketové palivo.
- *Chróm (Chrómit)*: Jeden z najväčších producentov na svete. Dôležitý pre výrobu nehrdzavejúcej ocele.
- *Meď a Železná ruda*: Významné ložiská pre domáci priemysel.

3. Nerudné suroviny a stavebné materiály

- *Mramor*: Svetoznámy exportný artikel, obrovská pestrosť druhov a farieb.
- *Magnezit*: Vysoká kvalita, využitie v žiaruvzdorných materiáloch.
- *Morská pena (Sepioit)*: Unikátny minerál na výrobu umeleckých fajok a šperkov (Eskişehir).

Geologický kontext

- Turecko leží v alpsko-himalájskej vrásnej sústave (vysoká tektonická aktivita = bohatá mineralizácia).

Charakteristika tureckého hospodárstva

1. Turecko patrí medzi 20 najväčších ekonomík sveta (G20) s HDP presahujúcim 1 bilión USD.

2. Ekonomika je závislá od priemyslu, cestovného ruchu a poľnohospodárstva, pričom textil a automotive patria medzi kľúčové odvetvia.

3. Turecko dlhodobo čelí vysokej inflácii a nestabilite tureckej líry, čo ovplyvňuje kúpnu silu obyvateľstva.

4. Krajina má strategickú polohu medzi Európou a Áziou, čo z nej robí dôležitý obchodný a logistický uzol.

5. Cestovný ruch je jedným z hlavných zdrojov príjmov – Turecko patrí medzi päť najnavštevovanejších krajín sveta.

Povrch a prírodné pomery

Základné informácie

Poloha: juhovýchodná Európa a západná

Ázia

Rozloha: cca 783 000 km²

Hlavné mesto: Ankara

Pohoria

Turecko je prevažne hornatá krajina.

- Pontské pohorie (Severné Anatólske pohorie)

- Taurus (Tauruské pohorie)

- Arménska vysočina

Najvyšší vrch: Ararat (5 137 m n. m.)

Púšte

V Turecku nie sú klasické púšte, nachádzajú sa tu skôr suché stepi a polopúšte.

Nížiny a kotliny

Väčšina územia je tvorená Anatólska plošinou.

Významné nížiny: pobrežné nížiny a

Čukurovská nížina

Moria

- Čierne more

- Marmarské more

- Egejské more

- Stredozemné more

Rieky

- Eufrat

- Tigris

- Kızılırmak (najdlhšia rieka)

- Sakarya

Jazerá

- Van (najväčšie jazero)

- Tuz (veľmi slané jazero)

Zaujímavosti – extrémny

Najvyšší bod: Ararat (5 137 m)

Najnižší bod: pobrežie mora (0 m)

Najteplejšie oblasti: juhovýchod Turecka

Najchladnejšie oblasti: východné horské oblasti

Typ krajiny

Vnútrozemie: suché stepi

Pobrežie: stredomorské podnebie

Hory: lesy a vysokohorská krajina

Cestovný ruch

1. Ankara (hlavné mesto)

- hrobka Mustafu Kemala Atatürka (Anıtkabir)
- Múzeum anatólskych civilizácií – jedny z najstarších artefaktov sveta
- pevnosť Ankara Kalesi

2. Istanbul

- Hagia Sophia
- Mešity
- Veľký bazár
- silný kultúrny a historický turizmus

3. Izmir

- prímorské mesto
- blízko starovekého mesta Efez
- pláž + história

4. Side

- turistické letovisko
- piesočnaté pláže
- ruiny priamo pri mori

5. Alanya

- letovisko pri Stredozemnom mori
- Kleopatrina pláž
- oddych + nočný život

6. Antalya

- hlavné centrum turizmu
- historické mesto
- krásne pláže

7. Bursa

- Kúpele
- Zeleň
- hory – lyžovanie

8. Gaziantep

- historické centrum
- bazár
- hrad
- Zeugma Mosaic Museum

9. Nevşehir (Kapadócia)

- unikátna príroda
- lety balónom
- podzemné mestá

Obyvateľstvo a náboženstvo Turecka

- Turecko má približne **85 miliónov obyvateľov**
- Väčšinu populácie tvoria Turci, významnou menšinou sú **Kurdi**
- Medzi ďalšie menšiny patria **Arabi, Lazovia a Arméni**
- **Hustota obyvateľstva je vyššia na západe krajiny**
- Najväčším mestom je **Istanbul**, ktorý je zároveň ekonomickým centrom
- **Väčšina obyvateľstva žije v mestách**
- Väčšina obyvateľov sa hlási k **Islam**
- Prevažuje **sunnitský islam**, menšinu tvoria **aleviti**
- Turecko je oficiálne **sekulárny štát**